

3. neděle adventní, 13. 12. 2020

Texty:

Iz 61, 1-4. 10-11

1Tes 5, 16-24

J 1, 6-8. 19-34

Modlitby:

1/ Dobrý Bože, prosíme tě za všechny nemocné chorobou Covid 19, jejichž počet se opět zvyšuje. Modlíme se za vlády jednotlivých států, které rozhodují o opatřeních dotýkajících se všech obyvatel. Dej jim, Bože, moudrost i odvalu. Myslíme na trpící i pomáhající, svěřujeme se do tvé ochrany a prosíme za vítězství nad zákeřnou infekcí. K Tobě, Bože, voláme!

2/ Prosíme za seniory a lidi s různými onemocněními, kteří jsou zvláště zranitelní. Chrání se před nákazou, ale často se tak ocitají v sociální izolaci. Myslíme na ně i na jejich příbuzné a přátele, aby hledali způsoby, jak seniorům a nemocným pomoci v jejich opuštěnosti. K tobě, Bože, voláme!

3/ Modleme se za regiony zasažené rozmary zimního počasí: přívaly sněhu, deště nebo nebezpečnou námrazou. Prosme za bezpečnou jízdu po silnicích a pohyb ve městech. K Tobě, Bože, voláme!

4/ Modleme se za církev, aby v tomto posmutnělém čase dokázaly přinášet lidem radostné poselství o příchodu spásy do tohoto světa. Svěřujeme Ti, Pane, přípravu vánočních bohoslužeb a dalších programů, naše obavy o bezpečí návštěvníků. K Tobě, Pane, voláme!

Milé sestry a milí bratři!

Třetí neděle adventní je nedělí radostnou („Gaudete“), což může vyjadřovat i růžová svíce nebo barva liturgického roucha, pokud se v dané církvi všechny barvy používají. Do temné fialové, naznačující kajicnost adventní přípravy, se mísí radostná bílá jako příslib přicházející spásy. Výsledným odstínem je právě růžová.

Radostné poselství svěříje Hospodin také svému Služebníkově z Izajášovy prorocké knihy (Iz 61, 1n). Jeho úkolem je zvěstovat, že se Hospodin ujímá vlády a přichází jeho království (srv. Iz 40, 9, 52, 7). Služebník mluví o svém pomazání, jeho poslání je tedy na úrovni královské, kněžské a prorocké. „Léto Hospodinovy přízně“ (2) je tu jiným názvem pro „milostivé léto“ (srv. Lv 25, 10-13, Iz 63, 4) nebo „léto osvobození“ (srv. Ez 46, 17), kdy měli být v Izraeli propouštěni na svobodu zajatci a otroci (srv. Jr 34, 8n) a dlužníkům se měly odpustit dluhy. Nevíme, zda někdy bylo v Izraeli milostivé léto takto zachovááno? Možná ne zcela přesně podle ustanovení, ale povědomí o něm nezmizelo docela, takže se v prorocké zvěsti připomíná a ožívá jako předznamenání času Hospodinovy spásy. Pro charakteristiku tohoto léta se užívá výrazu (racon) označujícího přízeň. Vyjadřuje láskyplný vztah Boha k člověku a lidí k sobě navzájem. Léto Hospodinovy přízně pronikne úplně všechno, takže mění i náš pohled na tuto dobu jako na „čas pomsty“. Den odplaty znamená spíše nápravu křivd a bezpráví a obnovu spravedlnosti. Ve středu dění se ocitnou pokorní, zkroušení srdcem, zajatci, vězňové, truchlíci, ti, kdo mají ducha beznaděje. Jim se dostane potěšení, pomoci a vysvobození. Právě o takových mluví také Ježíš ve svých blahoslavenstvích (3-4, srv. Mt 5, 3-10).

V druhé části oddílu najdeme dva obrazy. (10-11) Obnova a náprava porušeného stavu je stvrzena novým oblečením, rouchem radosti (srv. Ž 30, 12, 45, 8n, Za 3, 3-5). Nové roucho připomíná uvedení do královského, velekněžského nebo prorockého úřadu, ale také svatební obřady (srv. Iz 49, 18). Hospodinovým zásahem jako by také byla vysazena Boží vinice (srv. Iz 5, 1n) nebo obnovena zahrada Eden (srv. Iz 32, 15-18). Z ponížených a truchlících se stanou stromy

spravedlnosti (přinášející ovoce spravedlnosti) a „sadba Hospodinova“ (srv. Gn 2, 8n).

Na Hospodinův výrok odpovídá Služebník jásavým chvalozpěvem, zástupně mluví za všechny lid. I když se nacházejí v situaci málo utěšené, již si přivlastňují Boží zaslíbení a vcházejí svou vírou a nadějí do nového věku. Jeho příchod je přirovnán k nové radosti (srv. 49, 18, 61, 3). Svatba je často v prorocké zvěsti jako v Novém zákoně obrazem příchodu Božího království (srv. Mt 22, 2, 25, 1-13, Zj 19, 7). Pro lid, k němuž je prorok poslán je vše věcí víry a naděje tak jistě, jako to vyjadřuje právě závěrečný obraz. Jako vzchází setba na poli a v zahradě, tak vzejde Boží království a jeho spravedlnost a sláva ve všech pronároděch (srv. Mk 4, 26-29).

Text knihy proroka Izajáše si přivlastňuje Ježíš, když vystupuje v nazaretské synagoze (srv. L 4, 18-19). Ježíš byl při křtu pomazán „Duchem svatým a mocí“ (srv. Sk 10, 38, L 4, 27), takže plnost Ducha svatého nyní na něm spočívá, vodí ho a je mu k dispozici. Ježíš je tak zobrazen jako Bohem vyvolený Mesiáš (srv. Iz 11, 1). Cílem jeho poslání je zvěstovat poselství spásy chudým, slabým a vyobcovaným ze společnosti. Ježíšovo mesiánské pověření vrcholí právě vyhlášením „léta milosti Hospodinovy“. Pro evangelistu Lukáše jde o termín pro Boží království (srv. Lk 4, 3), které je viditelné a působí skrze Ježíšovu veřejnou činnost (srv. L 7, 22, 11, 20).

Kdo je Jan Křtitel a kdo Ježíš, jehož příchod v dnešním úryvku evangelia ohlašuje? Jako ostatní evangelisté začíná také Jan své vyprávění o Ježíšově působení na veřejnosti vystoupením Jana Křtitele. Obraz o něm radikálně změnil a využil k hlásání Krista. Jan tu není známým kazatelem pokání a „křtitelem“, jeho jediný úkol spočívá v tom, že svědčí o Ježíši. Tak ohlašuje už Prolog Jana Křtitele jako „Toho, jenž přišel proto, aby vydal svědectví o tom světle, aby všichni uvěřili skrze něho.“ (J 1, 7). Křtitel byl svědkem o jednotě Vtěleného s tím, který „byl na počátku u Boha“ (J 1, 15). Pouze tomuto cíli slouží jeho činnost „křtitele“, neboť má zjevit Božího Syna Izraeli (srv. J 1, 31).

V evangeliu této neděle se nejprve dozvídáme, kým Jan Křtitel nebyl (19-27). Rozhovor probíhající potom druhého dne před jinými posluchači přináší pozitivní svědectví o Ježíši (v. 29-34). Úřední výslech oficiálních jeruzalémských vyslanců, specialistů na otázky ritu, není reprodukcí historické události (19-22), spíše se v něm odráží aktuální spor janovské obce s přívrženci Jana Křtitele, kteří považovali svého mistra za mesiánského Spasitele poslední doby. Za někoho takového byl totiž pokládán i Eliáš (srv. Mal 3, 23n, Mk 9, 11n) a „prorok“, kterého na základě zaslíbení v Dt 18, 15-18 některé kruhy očekávaly na konci časů (srv. J 6, 14). Nyní musí Janovi učedníci slyšet z úst svého mistra slavnostní ujištění, že žádný takový nárok nevznáší. Je jen hlasem ohlašujícím příchod, přítomnost Pána (23). Nemůže být Mesiášem také proto, že „křtí jen vodou“, nepředává Ducha svatého. (26, srv. naproti tomu 1, 33, 3, 34, Mk 1, 8).

V rozhovoru „druhého dne“ vstupuje na scénu poprvé Ježíš. Jan Křtitel ho spontánně označuje jako „Božího beránka, který snímá hřích světa“ (29) Zřejmě takto o Ježíši smýšlela obec prvních křesťanů po jeruzalémských Velikonocích a evangelista Jan toto vyznání vložil do úst Jana Křtitele. Protože Ježíš podle Jana zemřel v předvečer židovského svátku Pesach a křesťané zřejmě brzy slavili památku jeho utrpení a vzkříšení o těchto slavnostních dnech, přímo se nabízel výklad o Ježíši jako „pravém velikonočním beránkovi“ (srv. 19, 33, 36, 1K 5, 7). Významný vliv měla i postava trpícího Božího služebníka z Izajáše 53, o němž prorok řekl, že byl „jako beránek vedený na porážku“ a „nesl hřích mnohých“ (srv. Iz 53, 7, 12). Velmi brzy se těchto textů užívalo k výkladu Ježíšovy smrti, zvláště tradice o poslední večeři (srv. Mk 14, 22-25, 1K 11, 23-26). Také zmínka o vybavení Duchem (32-33) svědčí o vztahu k Božímu služebníkov, neboť i na něm jako na „vyvoleném Božím“ spočívá Boží Duch (srv. Iz 11, 2, 42, 1). Tak se už při Ježíšově prvním vystoupení upozorňuje na utrpení. Ježíš přichází, aby snal hřích světa, kterým je lidská uzavřenost v nevěře.

V ostrém protikladu k tomu jsou výpovědi zdůrazňující Ježíšovu důstojnost a jeho jedinečný vztah k Bohu (30): „**To je ten, o němž jsem řekl: Za mnou přichází někdo větší, neboť byl dříve než já.**“ Tento protiklad je jistě úmyslný. Ačkoliv časově přišel Ježíš po Křtiteli a podle běžného pojetí by tedy měl být jemu podřízený, je přesto větší, protože zde byl ve skutečnosti dříve než Jan (srv. 1, 15).

Rozlišovacím znamením, podle něhož Křtitel poznal Ježíšovu pravou podstatu, byl Duch. Ježíš, na kterého Duch Boží sestoupil a na kterém zůstával, je také zprostředkovatelem Ducha, křtí Duchem (srv. Mk 1, 8), proto může Křtitel dosvědčit: „Toto je Syn Boží.“ (34) Evangelista Jan tím označil Křtitele za prvního svědka o Kristu, kterému Duch zjevil pravou podstatu Ježíše. Zároveň je vzorem pro každého Kristova svědka. Amen.